

OPONENTSKÝ POSUDOK NA INAUGURAČNÉ KONANIE
DOC. MGR. MILOŠA MAREKA, PHD.
ZA PROFESORA V ODBORE SLOVENSKE DĚJINY

Doc. Miloš Marek patrí spolu s prof. Vladimírom Rábikom k prvým odchovancom trnavskej medievalistickej školy, o ktorej vznik sa postarali dnes už nebohý Vincent Sedlák a nedávno zosnulý Richard Marsina. Myslím si, že túto pečať je na ňom vidno do dnešných dní.

Ťažiskom tvorivej historickej práce doc. Mareka sa totiž stal najmä poctivý archívny výskum a následné editovanie historických prameňov. Do tejto kategórie radím až 5 z jeho doterajších najvýznamnejších diel, pričom za zmienku stojí aj to, že tento výskum Miloš Marek nerobil iba v domácich slovenských archívoch, ale aj v zahraničí, okrem iného aj vo Vatikánskom tajnom archíve.

Doc. Miloš Marek je však tiež autorom a spoluautorom pomerne rozsiahlych prác syntetizujúceho charakteru. Za všetky spomeniem veľmi potrebnú a užitočnú monografiu *Vývoj cirkevnej správy na Slovensku*. Kraków: Spolok Slovákov v Poľsku, 2010, alebo *Cudzie etniká na stredovekom Slovensku*. Martin: Matica slovenská, 2006. Druhá zmienená monografia bola zhodou okolností jeho habilitačnou prácou. K vedeckej činnosti inauguranta však neodmysliteľne patria aj početné čiastkové publikácie s charakterom štúdie, ktoré doc. Marekovi vychádzali a vychádzajú nielen v slovenskom jazyku.

Miloš Marek tiež na generáciu Richarda Marsinu nadviazal komentovanou prekladateľskou činnosťou stredovekých naračných prameňov. Ešte za života majstra a spolu s ním totiž vydal preklady rozhodujúcich prameňov z obdobia vpádu Mongolov (Tatárov), ktorá nesie titul *Tatársky vpád: Historické rozprávanie o strašných udalostiach, ktoré priniesli obyvateľom Uhorského kráľovstva veľa utrpenia a celú krajinu priviedli na pokraj skazy*. Budmerice – Trnava: Rak a Veda, 2008. Dielo vykazuje všetky znaky populárno-vedeckej edície a tak doc. Marekovi prislúcha tiež zásluha na veci v slovenskej spoločnosti tak veľmi potrebnej popularizácie historickej vedy.

Niekde medzi striktnou vedeckou prácou historika a populárnym presahom historickej vedy do slovenskej spoločnosti stoja historické výskumy na „lokálpatriotickej úrovni“. Miloš Marek, podobne ako ďalší slovenskí medievalisti (mňa nevynímajúc) zostáva verný aj tejto tradícii. Zo všetkých najviac sa tejto časti jeho práce tešia jeho rodáci z Moravian nad Váhom.

Neodmysliteľnou súčasťou profilu budúceho profesora je jeho pedagogická činnosť. Skôr, ako prejdem k jej hodnoteniu, predsa len ešte jedna poznámka, ktorá je rovnako dôležitá pre vedeckú, publikačnú i pedagogickú činnosť. Miloš Marek je totiž autorom a spoluautorom niekoľkých praktických vysokoškolských učebníc a príručiek. Pritom niektoré z nich, najmä pokiaľ ide o ich užitočnosť, sú používané aj na iných, podobne profilovaných pracoviskách. Na myslí mám teraz najmä: *Slovník stredovekej a novovekej latinčiny na Slovensku*. 2. dopl. vyd. Kraków: Spolok Slovákov v Poľsku, 2020 či *Stredoveká latinčina*. Vol. 1 – 2: *Lexicon Mediae Latinitatis Slovaciae A – I a K – Z*. Trnava: Filozofická fakulta TU, 2013.

Ako vysokoškolskému pedagógovi mi nejde neoceniť skvelú a spoločnosti obzvlášť prínosnú pedagogickú činnosť Miloša Mareka. Ide totiž z hľadiska výstupov o najmenej viditeľnú časť našej práce. Keďže som pomerne častým oponentom pri rôznych postupových prácach žiakov

trnavského historického učilišťa, môžem v tejto veci zodpovedne dosvedčiť, že to, čo Miloš Marek dostal od svojich učiteľov, ďalej nie menej náročnou, hoci vždy láskavou mravenčiou prácou odovzdáva ďalším generáciám slovenských historikov. K hmatateľným výsledkom tohto procesu patria dvaja skončení doktori s titulom PhD. – Tomáš Hrubý s témou osídlenia dolného Považia a Michal Mrekaj s témou osídlenia Oravy.

Nezmienil som sa doteraz o grantovej činnosti doc. Miloša Mareka. Nebudem ju tu teraz dopodrobna rozoberať, keďže je súčasťou prílohy 6, ktorú som dostal v rámci inauguračného „balíčka“ doc. Mareka. V tejto súvislosti poviem však len to, že každý z jeho projektov sa skončil relevantnými publikačnými výstupmi, z ktorých sa netešia len jeho priaznivci na Trnavskej univerzite, ale celá slovenská medievalistika. Keď už však píšem o tejto tretej kôpke prác, ktoré dnes neodmysliteľne patria k profilu špičkového medzinárodne uznávaného vedca slovenskej humanistiky, nedá mi neoceniť ešte jednu chvályhodnú črtu Miloša Mareka. Je to jeho otvorenosť na spoluprácu navonok, čo som osobne ocenil najmä pri príprave a realizácii medzinárodného projektu o dejinách Spiša.

O medzinárodne uznávanom rozmere doc. Mareka najlepšie svedčia dokázateľné a preukázateľné citácie a recenzie jeho prác. Tie sú, pre zmenu súčasťou prílohy 11 zaslaných podkladov k jeho inaugurácii.

Na záver svojho posudku uvádzam, že s doc. Milošom Marekom ma spájajú od konca minulého tisícročia aj veľmi priateľské ľudské väzby. Nezastieram, že sme sa poznali počas brigády Stromu života pri záchrane a revitalizácii kartuziánskeho kláštora na Skale útočiska (kataster obce Letanovce). Toto priateľstvo mi však nikdy nezastrelo môj kritický prístup k niektorým jeho vedeckým výsledkom. Vďaka kedysi častejšiemu ako dnes, zato osobnému kontaktu, sme vždy slobodne, otvorene, ale bez príkras, mohli diskutovať aj o najvážnejších témach stredovekých slovenských dejín.

Aj preto rád a s plnou zodpovednosťou vyhlasujem, že **súhlasím** s tým, aby **doc. Mgr. Milošovi Marekovi, PhD.** bol udelený titul profesor v odbore slovenské dejiny.

Bratislava, 20. decembra 2021

prof. Martin Homza, Dr.

